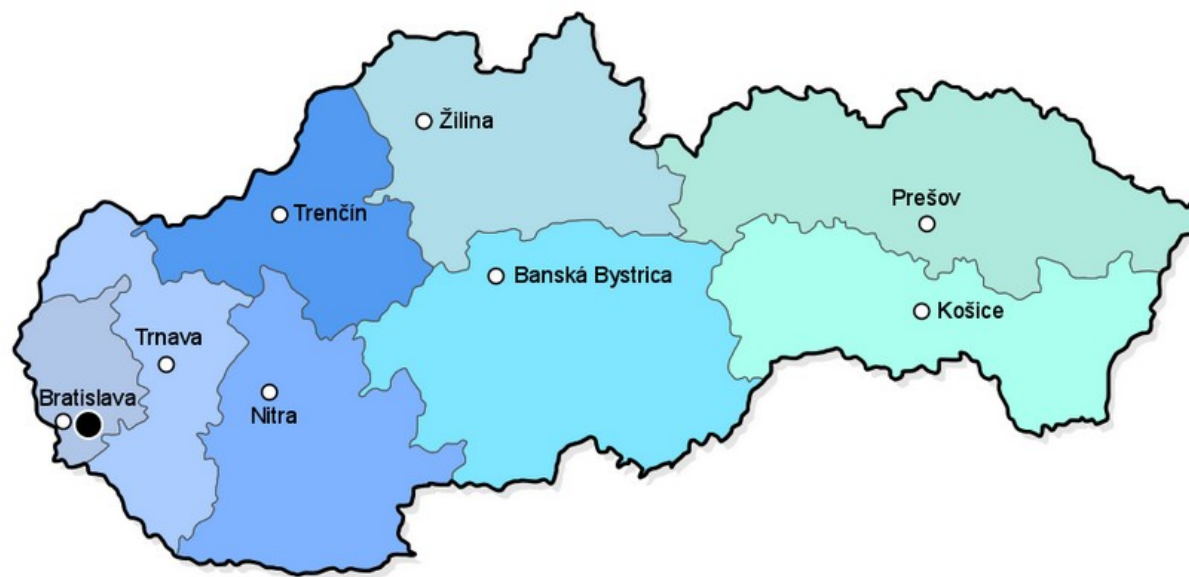

Štátna školská inšpekcia

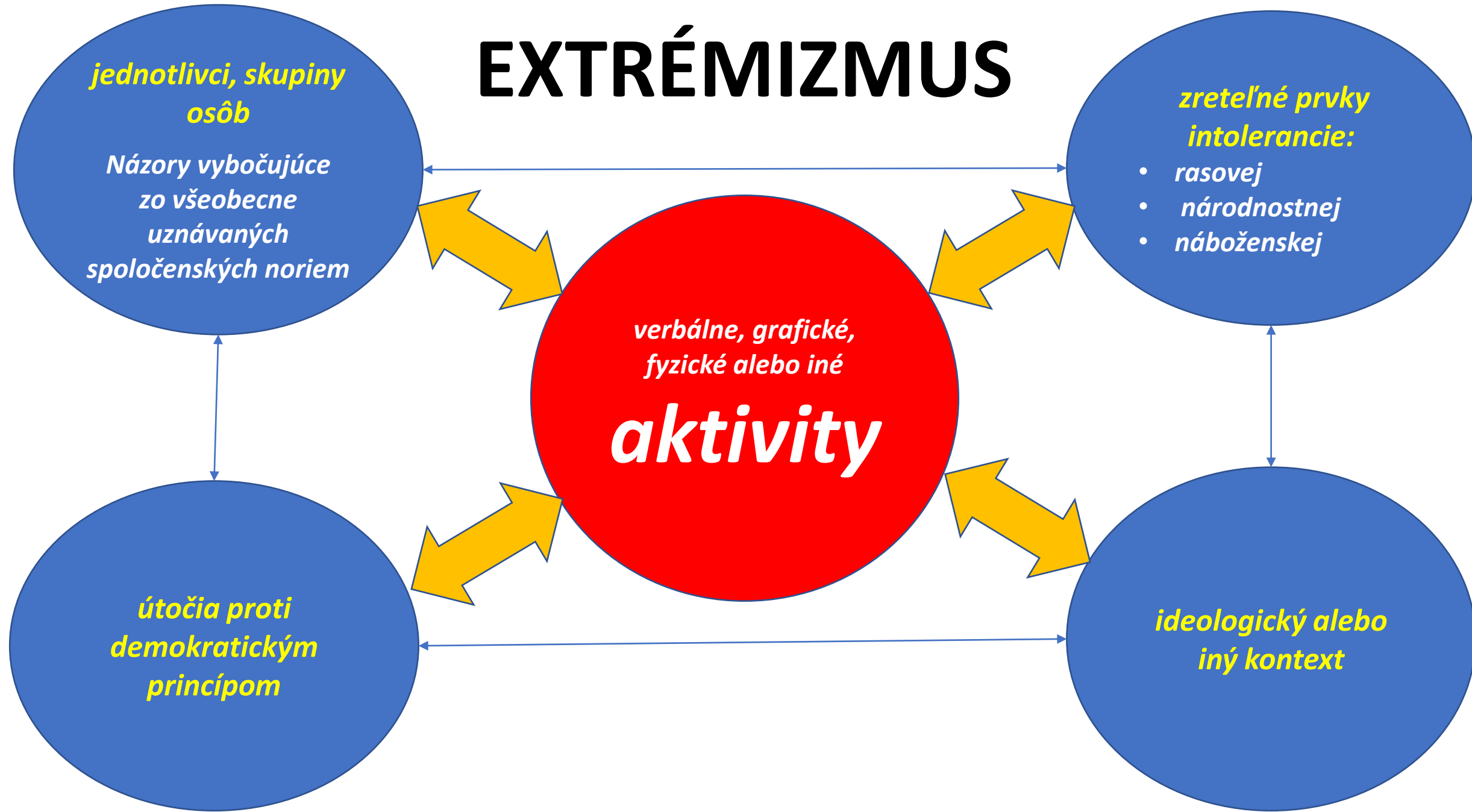

Prevencia extrémizmu v stredných školách

**© Mgr. Marek Nádaský
Štátna školská inšpekcia,
ŠIC Trnava**

EXTRÉMIZMUS

Násilný extrémizmus je ...

keď nepripustíte iný uhol pohľadu,
keď považujete svoje vlastné názory za jediné správne,
keď nepripustíte možnosť rozdielov
a keď chcete presadiť takýto názor aj u ostatných.

V prípade potreby aj použitím násilia.

Lynn Davies

Znaky politických programov extrémistov

```
graph TD; A[Znaky politických programov extrémistov] --> B[antidemokratickosť]; A --> C[antipluralizmus]; A --> D[protiústavnosť];
```

antidemokratickosť

protiústavnosť

antipluralizmus

Typy extrémistických prejavov

pravíkový extrémizmus

- ☐ vychádza z rasisticky alebo etnicky podmienenej sociálnej nerovnosti človeka
- ☐ vyžaduje etnickú homogenitu národa
- ☐ odmieta princíp rovnosti ľudí
- ☐ zdôvodňuje nadradenosť spoločenstva nad jedincom
- ☐ vníma demokraciu ako spiatočnicu

Typy extrémistických prejavov

Ľavicový extrémizmus

východisko:

- anarchizmus
- antiglobalizmus
- marxizmus

- ❑ odmieta vonkajšiu autoritu a presadzuje myšlienky tzv. „slobodného“ jednotlivca
- ❑ chce zaviesť sociálno-komunistický režim alebo anarchiu
- ❑ zdôrazňuje absolútnu rovnosť v spoločnosti
- ❑ rieši otázky ľudských práv, ochrany prírody a imigrácie

Typy extrémistických prejavov

náboženský extrémizmus

- ❑ netolerantným spôsobom presadzuje suverenitu náboženskej spoločnosti alebo organizácie pred princípmi a hodnotami demokratického štátu

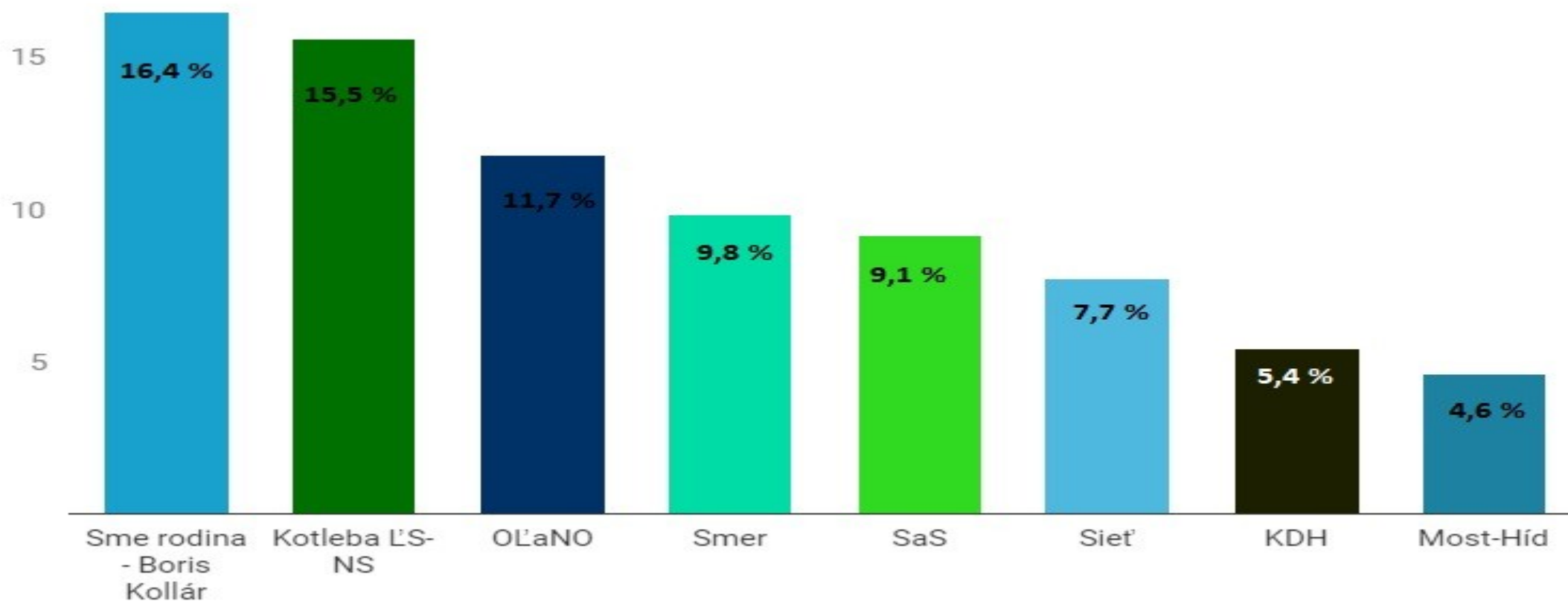
Typy extrémistických prejavov

ekologický
(environmentálny)
extrémizmus

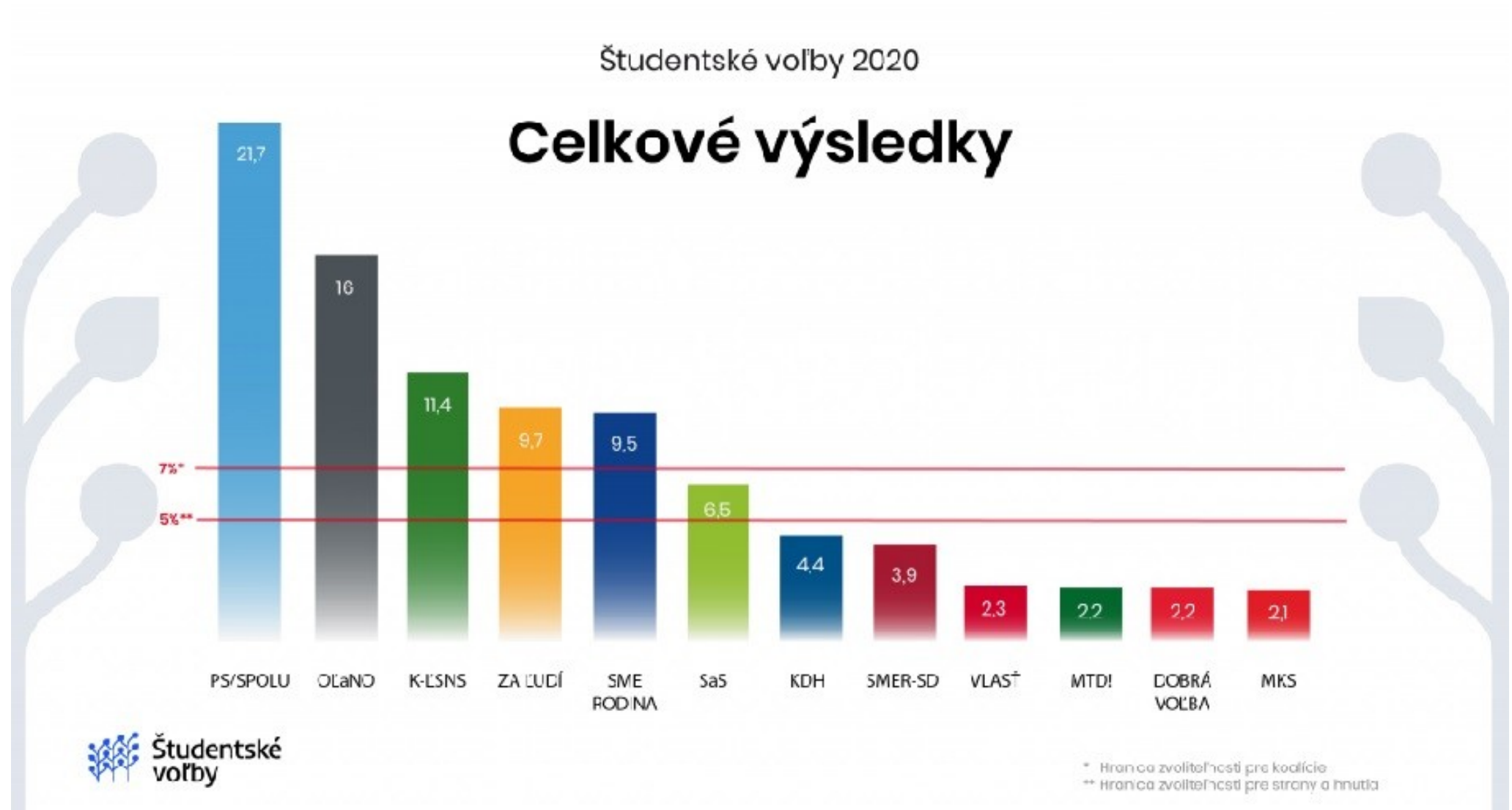
☐ presadzuje subjektívne definované záujmy prírody

Prečo nás má znepokojsvať radikalizácia mládeže?

Výsledky fiktívnych študentských volieb 2016

Na porovnanie výsledky študentských volieb 2020:

Prečo sú mladí ľudia – stredoškoláci rizikovou skupinou?

- ☐ prechádzajú krízou identity/hľadajú svoj status v spoločnosti
- ☐ v extrémistickej skupine môžu dokázať to, čo sa im v normálnej spoločnosti nepodarilo
- ☐ prechádzajú procesom dospievania (biologické, psychologické a sociálne zmeny v živote človeka)
- ☐ nastavujú si vlastné životné ciele
- ☐ nadobúdajú nové sociálne roly (spojené so zodpovednosťou).

Primárne opatrenia

namierené na tých, ktorí sa ešte neradikalizujú

rodina:

- *komfortné prostredie, pozitívny príklad*

škola, rovesnícka skupina:

- *heterogénne prostredie, pozitívny/negatívny príklad*

manuály, príručky,
programy, prednášky
a pod.

Sekundárne opatrenia

namierené na tých, ktorí sa už radikalizujú

- ❑ jedinci, ktorí vyjadrujú podporu ideológiám
- ❑ pohybujú sa v sociálnych sieťach s extrémistickými prvkami
- ❑ jedinci, ktorí sa nedávno zapojili, ale ešte nie sú oddanými členmi

rozhovory s mladým jedincom, u ktorého sa pozoruje negatívne smerovanie (škola, psychológ, polícia...)

Terciárne opatrenia

namierené na tých, ktorí sú radikálmi/extrémistami

- ☐ jedinci, ktorí už prijali extrémistickú ideológiu
- ☐ členovia extrémistických organizácií
- ☐ zapojení do extrémistických aktivít

- ☐ vytváranie podmienok na opustenie skupín
- ☐ školenie
- ☐ pôsobenie pozitívnych sociálnych vzorov

Prevenencia vo výchovno-vzdelávacom procese stredných škôl

- ❑ súčasť vyučovania jednotlivých predmetov, najmä DEJ, OBN, GEG, ETV, NAV...
nielen teoretické osvojovanie poznatkov, ale najmä **diskusia a praktické aktivity – cvičenia**
- ❑ **činnosť koordinátora prevencie**

témy:
demokracia, tolerancia, vlastenectvo, sloboda, anarchia, dialóg, riešenie konfliktov, nacizmus, komunizmus, migrácia, radikalizácia, spolužitie medzi náboženstvami...

Petra Nagyová
Peter a Pavel Weinwurmovci

Sledovanie umeleckých a dokumentárnych filmov

Čítanie životopisov, literatúry
faktu

Margaréta
biela

Príbeh dievčaťa z druhého slovenského
transportu do Osvienčimu

spojené s následnou diskusiou a
praktickými cvičeniami

Encyklopédia spravodlivých

Projekt RTVS – Slovenského rozhlasu

- Príbehy ľudí a ich rodín, ktorí zachránili Židov pred istou smrťou počas obdobia holokaustu na Slovensku
- Autentické svedectvá o dobe, ľudskom charaktere a víťazstve nad smrťou

<https://slovensko.rtvsk/relacie/encyklopedia-spravodlivych>

Dokumentárny film Felvidék – Horná zem (2014)

Režisérka: Vladislava
Plančíková

*Riešenie „maďarskej otázky“ v povojnovom
Československu a o imaginárnej šachovej
partičke medzi Slovákmi a Maďarmi, kde ale
nič nie je čiernobiele.*

Metodika práce s umeleckou literatúrou, literatúrou faktu, umeleckým filmom, dokumentárnym filmom, audiozáznamom

Ako súčasť vyučovacích hodín, tematických dní v škole, práce záujmových útvarov

- ☐ Analýza, hodnotenie - diskusia
- ☐ Dramatizácia/dialogizácia príbehov
- ☐ Fiktívne interview s postavou, rozprávanie, poviedka
- ☐ Vytváranie vlastných projektov inšpirovaných recepciou
- ☐ Ďalšie podľa záujmu a schopností žiakov

Ponuky pre školy zvonku

- ❑ prednášky, besedy, výchovné koncerty, divadelné predstavenia, návštevy múzeí

- ❑ športové podujatia, mimoškolské aktivity, stretnutia s rovesníkmi zo zahraničia (partnerské školy), činnosť v mládežníckych organizáciách

© DANICA PURY

NATÁLKA - divadelné predstavenie Slovenského národného divadla, ktoré sa realizovalo priamo v stredných školách

dokumentárne divadlo na základe reálneho príbehu z Českej republiky

Natálka bola živé a temperamentné dvojročné dievčatko. Až do momentu, keď sa štyria mladíci rozhodli, že do domu, v ktorom býva rómska rodina, hodia Molotovov kokteil. Následky ničivého požiaru poznačili celú rodinu. Nielen fyzicky, ale najmä psychicky. Proces sa stal skúškou súdnej moci, ale aj humanity a ľudskosti.

Aká môže byť spomienka matky, ktorá na ten osudný večer už nikdy nezabudne? Ako prebiehal súdny proces? Akú váhu majú správne použité slová? Kde sú korene myslenia extrémistov? Aké sú liečebné účinky rodinnej súdržnosti?

Aj o tom je naša Natálka. Inscenácia o Natálke je živým svedectvom nielen ľudskej zloby, ale aj lásky a občianskej angažovanosti a podpory.

obsadenie: Judit Bárdos, Marek Koleno, Richard Autner) / Igor Schlosser

Múzeum holokaustu v Seredi

- v priestoroch bývalého pracovného a koncentračného tábora, z ktorého boli deportovaní slovenskí Židia
- slúži aj ako vzdelávacie stredisko, ponúka odborné prednášky a vzdelávacie semináre pre školy

Súťaže

 MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- ☐ postupová súťaž pre stredoškolákov
- ☐ testy, poznatkovo-postojovou prezentácia téz, riešenie modelových prípadov/situácií, obhajoba písomných prác a riešenie finálových zadaní
- ☐ školské a krajské kolá, celoštátne kolo
- ☐ má prispieť k ľudskoprávnemu vzdelávaniu, vzdelávaniu k demokratickému občianstvu, celkovej kultivácii poznatkov a postojov študujúcej mládeže a tým k posilňovaniu základných pilierov demokracie

Cieľ súťaže: **zvýšiť povedomie o Európskej únii medzi študentmi stredných škôl na Slovensku**

Témy: Európska zelená dohoda, Európsky parlament a Rada Európskej únie, využívanie finančných prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov

Človek v ohrození

je mimovládna nezisková organizácia. V roku 1999 ju založila skupina novinárov, ktorými ľudsky pohli dôsledky konfliktu na civilistov vo vtedajšom vojnou zmietanom Kosove.

Na ich webovom sídle nájdú učitelia i žiaci množstvo zaujímavých materiálov k problematike ľudských práv.

JEDEN SVET NA ŠKOLÁCH

METODICKÉ MATERIÁLY PRE UČITEĽOV
ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL
K DOKUMENTÁRNYM FILMOM
S ĽUDSKOPRÁVNÝMI TÉMAMI.

Napr.: https://clovekvohrozeni.sk/wp-content/uploads/2017/01/CVO_Jeden-svet-na-skolach_metodiky.pdf

Použité zdroje:

- K prevencii extrémizmu a radikalizmu. Vydalo Ministerstvo vnútra SR. Dostupné: https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/osza/aktuality/31082016c.pdf
- Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019. Vydalo Ministerstvo vnútra SR. Dostupné na webe vo formáte PDF.
- Uhrinová, L.: Miestni aktéri v prevencii extrémizmu u mládeže: Prípadová štúdia Bratislava. Diplomová práca. Masarykova univerzita, Fakulta sociálnych štúdií, Brno. Dostupné: https://is.muni.cz/th/g2csf/nova_verzia_Lila_Uhrinova_2.pdf
- Kulifaj, P. a kol.: Základy sociálnej práce s mládežou ohrozenou extrémizmom a radikalizáciou. Metodická príručka pre sociálnych pracovníkov a pracovníkov s mládežou. Vydalo občianske združenie Mládež ulice Bratislava. Dostupné: https://rideproject.eu/media/Zaklady-soc-prace-extremizmus-radikalizmus_final_v2.0.pdf